

A kollektív intelligencia és annak szerepe a magyar nemzetkarakter fejlődésében

Előadás a Magyar orvosok, Gyógyszerészek és Szakdolgozók Világtalálkozóján

Budapest 2010 augusztus 24

Dr. Majtényi Gábor

Abstract

A kollektív intelligencia a közös döntéshozatal rendkívül különböző variánsait magába foglaló problémamegoldó képesség a sejtek, baktériumok, állatok, emberek és elektronikus információs hálók világában, melyet érthetünk csoport- vagy rajintelligenciaként is. A kollektív intelligencia emergens fogalom, az egész mindig több, mint részeinek összege. Individuumok specifikus cselekedetei az illető szuperorganizmus, tehát a szociális közösség intelligens magatartásformáihoz vezethetnek, melyek meghaladják az individuumok döntésintelligenciáját. A történelmi, nyelvi és kulturális identitás kapcsán az egyes nemzetek kollektív intelligenciaképes csoportot képeznek, a nemzetkarakter jellemzői a tipikus történelmi és kulturális feladatok problémamegoldó algoritmusainak tekinthetők. A magyar nemzetkarakter a pusztán túlélés magasszintű kompetenciájának szociálpszichológiai lecsapódása, mely a 21. század komplex, tudás- információ- és remélhetőleg erkölcsorientált feladatrendszerében továbbfejlesztésre szorul. Ebben az elengedhetetlen tudati és mentális evolúcióban a magyar orvostársadalomnak jelentős szerepe van.

Az emergencia fogalmának legjobb megfogalmazása az arisztotelészi mondat: „Az egész több mint részeinek összege“. Világos előttünk, hogy egy szervezet több mint szerveinek összege, és egy nemzet több mint polgárainak egyedei. Mindnyájan megcsodáltuk, vagy elátkoztuk már a seregélyek százezreinek emergens formaképzését és az így létrejött szuperorganizmus példátlan kollektív intelligenciáját, amellyel például a közjük keveredő rablómadaraknak lehetlenné teszik a továbbrepülést és az egyszerűen kizuhan közülük. Ismerjük a milliós makréla- vagy szardiniarajok gömbképző kollektív intelligenciáját, amellyel villámszerűen gyors elhajlásokkal a támadók felé minimális felületet előállítva, a lehető legnagyobb számú individuumnak biztosítanak védelmet....

Ismerjük a rosszul épített színházak lapos nézőtereinek és alacsony színpadjainak kínjait is. Az előadás első negyedórájában szapora és hektikus hajolgatással próbáljuk többszázán a lehető legnagyobb individuális látóteret beállítani. Ez a mozgástánc és a nyugtalanság azonban lineárisan csökken, a nézőtér már csak finoman oszcillál, többszáz ember beállította az egyedi látótér összegének matematikai maximumát. A közönség tehát centrális irányítás nélkül, tekintet nélkül az egyes nézők képességeire, relatív egyszerű szenzomotorikus koordináció kapcsán, megoldotta azokat az egyenleteket, amelyek a legkisebb folyamatos mobilitás és a legnagyobb kollektív látószög dinamikus egyensúlyához vezettek.

A nézőtérén ülő matematikus a mérhetetlen adatmennyiség és számítógépes programok birtokában sem lett volna ennyi idő alatt erre képes.

A nézők a darab végén mindenféle centrális irányítás nélkül vastapsban törnek ki, aminek kollektív érzelmeit a másodperc töredéke alatt újra feladják, és egymással beszélgetve, mellesleg, megoldják azt a hihetetlen komplexitású koordinációs folyamatot, hogy milyen módon lehet ezer embernek, konfliktus- és súrlódásmentesen, a legrövidebb idő alatt felöltözve elhagyni a színházat...

Abban a pillanatban viszont, ha a nézőtérén akár egy parányi füstszag érződne, a kollektív intelligenciaháló összeomlik, homogenizált és emocionalizált, egymással konkurráló, destruktív és autodestruktív potenciálokkal rendelkező unintelligens tömeg képződne, mely alapvetően rá van utalva a külső szabályozásra, irányításra.

A kollektív intelligenciakutatás és annak társadalomtudományi, politológiai és szociálpszichológiai implikációi az elmúlt években exponenciálisan növekvő méreteket öltöttek. Időközben a világ egyik legnevesebb egyetemén, a bostoni MIT-n is működik egy ilyen fakultás.

A világháló nyílt forrású programrendszerei, a Google hihetetlen sebességű kollektív agya, a tőzsdepiacok, vagy a politikát egyre inkább meghatározó virtuális piacok mind kollektív intelligens működések. Obama választási kampányában alapvető szerepet játszott az Internet, az előrejelzések nem annyira hagyományos véleménykutatással zajlottak, inkább a virtuális politikai részvények tőzsdéjén. Ezen az Internet - tőzsdén a „republikánus part győz“ vagy az „Obama“ című részvényeket adták vették, a részvények tőzsdei árfolyama tehát valós időben leképezte a kollektív intelligencia reakcióit és bizalmi hanyadosait. Képzeljük csak el, ha egy politikus a Parlamentben beszél és a hatalmas, vele szemben álló képernyőn megjelenik a saját személyének másodpercre pontos, beszédével egyidejű árfolyama a virtuális tőzsdén, azon adattal együtt, hogy utolsó mondatai alapján másfélmillió választópolgár adja el pánikszerűen az ő személyének részvényeit...

A kollektív intelligencia tehát a közös döntéshozatal rendkívül különböző variánsait magába foglaló problémamegoldó képesség a sejtek, baktériumok, állatok, emberek és elektronikus információs háló világában. A kollektív intelligencia fogalmát érthetjük csoport- vagy rajintelligenciaként is.

A kollektív intelligencia emergens fogalom, az egész mindig több, mint részeinek összege. Individuumok specifikus cselekedetei az illető szuperorganizmus, tehát a szociális közösség intelligens magatartásformáihoz vezethetnek.

A kollektív intelligencia szenzibilis és rendkívül sebezhető működés, amelyet a következő faktorok befolyásolnak negatívan:

- *a biológiában a genetikusan determinált érzékenységi zavar, vagy emberi társadalmakban*
- *a csoport tudati és bizalmi funkciójának fejletlensége vagy megromlása*
- *a kollektív túlzott emocionalizálása, és homogenitása, az individuumok független ítélőképességének hiánya*
- *a kommunikációs hálózat képzésének hiánya, vagy lehetetlensége*
- *a szükséges irányítás hiánya, vagy elégtelen működése.*

Ilyen esetekben a kollektívában kóros szinkronizációs és homogenizáló folyamatok, önmagukat erősítő információs- és „stressz-kaskádok” („hólabdák”) keletkeznek. Ezek a folyamatok a kollektív intelligens funkció relativálásához, vagy annak összeomlásához vezetnek, mint ez például tőzsdei, vagy egyéb tömegpánikokban, valamint a világ finansziális kríziseiben történik...

Egy megstresszelt, emocionalizált, vagy manipulatíván homogenizált kollektíva közös IQ-ja lineárisan csökken. Példaképp említsük egy populista jelszavak által elkábitott választópolgárság kollektív intelligenciadeficitjét, amelynek kapcsán egyáltalán nem vizsgálja az ígéretések anyagi feltételeit...

A számítógépek integrálódása és elsősorban a világháló kiépítése exponenciálisan növeli a kollektív intelligens jelenségek számát és egyúttal megteremtette ezek szimulálási, modellezési és kutatási lehetőségeit. Craig Reynolds nevéhez fűződnek azok a mesterséges computerszimulált denevér- és halrajok, amelyek kísértetiesen úgy működtek, mint a biológiából ismert rajintelligenciák. A legmeglepőbb volt ezekben az eredményekben azon algoritmusok egyszerűsége, melyek az egyes rajindividuumokat mozgatták. Az ily módon szimulált mesterséges rajok és a biológusok valódi rajokról készített nagysebességű filmfelvételei egyaránt erre a tényre utaltak. A makrélaraj esetében:

1. *„Maradj a centrumtól a lehető legkisebb távolságban“*

2. *„Üsszál a szomszédal egy irányban és olyan optimális közelségben, hogy azt ne zavarj az úszásban, de folyamatosan tudd annak mozgásait követni“*

3. *„Térj ki, ha ellenség közeledését érzed“*

Tehát ezen egyszerű paraméterek konzekvens követése, megszorozva az egyes egyedek genetikus képességeivel a kollektív rajszinten olyan megsokszorozódott intelligenciateljesítményhez és adaptációs képességhez vezet, ami az evolúció sok sikercsoportjának többszázezer éves és példátlanul ellenállóképes túlélését tette lehetővé.

Amit a témáról megjelent irodalom nemigen hangsúlyoz, mert azt az állatvilágban genetikus determinációnak tekinti a

Negyedik PONT: „A melletted úszó külsejében és viselkedésében hozzád hasonló alakzat evidensen - veled érdekazonosságú - rajtársad, amely a közös algoritmus szerint viselkedik“ .

A makréla kollektív rajintelligenciájának alapfeltétele ugyanis az egyes individuumok genetikus programja, mely szerint a mellette úszó makréla semmi esetre sem kicsiny cápa és a rajban érdekazonosság uralkodik. Tökéletes káosz törne ki, ha a cápák makrélabőrbe tudnának öltözni... Ugyanez a unintelligens káosz keletkezne, ha a raj egyik fele színét pirosra, a másik fele feketére változtatva egymás kergetésével pocskolnák energiájukat, így luxustáplálékot képezve a színjátékot figyelő, mosolygó ragadozóknak....Ezt a jelenséget a posztkommunista fejlődés első fázisában hazánkban jól meg lehetett figyelni...

Ez a „archaikus bizalomnak“ nevezhető, az állatvilágban genetikusan determinált faktor azért ilyen fontos, mert a rajviselkedésre genetikusan nem egyértelműen determinált homo sapiens a rajintelligencia előnyeit csak akkor tudja integrálni, és mintegy „nemzet“, vagy „nép“ nevű „rajt“, „globalizált emberiség“ nevű „hiperrajt“, vagy akár hosszúlejáratúan működőképes piacgazdaságot képezni, ha a távlattervező közös érdekek reprezentációját a tudatban a bizalom és a bizalomraméltóság funkciója átveszi.

A világháló alig belátható lehetőségei először tették fel tehát azt az utópiamentes kérdést, milyen tudati és emocionális feltételek között lehet az evolúció e rendkívül sikeres módszerének lehetőségeit a homo sapiens individuumainak átlagos intelligencia-quotiensével megszorozni. Mert, ha igen, akkor az evolúció két, szinte legsikeresebb találmánya, a rajintelligencia és az emberi tudat emergens összefogása az emberiség előtt beláthatatlan nagyságrendű perspektívákat nyit meg.....ELVBEN.

Önmagunk létezésének tudatos észlelése ugyanis egyrészt lehetővé tette a reflektált individuum megjelenését, másrészt azonban - paradox módon - a rajintelligens érdekközösségek paradicsomi világát kérdőjelezte meg, szinte mindmáig feloldhatatlanul. Épp a tudat evolválásával jelent meg a szörnyű kérdés: „Milyen százalékos valószínűséggel kis cápa a mellettünk úszó, első pillantásra szintén makrélának tűnő egyed?!“

Talán ez a kiüzetés a paradicsomból...

A homo sapiensnél genetikusan legyengült rajkompetencia kizárólag a kollektív és egyéni tudatban reprezentált bizalom és bizalomraméltóság fejlődésével helyettesíthető. Ez a paraméter a távlattervező érdekközösség funkciójában végtelenül sebezhető feltétellé válik. Említsük itt azt a néhány éve megjelent szociometrikus adatot, amely szerint a norvégok között a népesség 65 százaléka tartja a körülötte levő embereket, csoportokat bizalomra méltónak, míg ez az adat a magyaroknál 14 százalék... Persze reméljük azt is, hogy ez az arány az elmúlt 12 hónapban növekedőfélben volt...

Felmerül az kérdés tehát,

- mennyiben tekinthetünk egy nemzetet kollektív intelligenciára képes megacsoportnak?
- melyek a csoportot mozgató, saját történelme és önfentartása kapcsán kialakult, népléleknek vagy nemzeti karakternek nevezhető viselkedési- és mentalitásminták, melyekkel létét, túlélését, nyelvének, kultúrájának evolúcióját biztosította, és
- mennyiben alkalmasak ezek a minták emergens, rajintelligens funkciókra?

A nemzetkarakterológia ezen tudományából sajnos a szociálpszichológia tendenciaszerűen visszahúzódik, a fékevesztett globalizálás dinamikájának és főleg sponzortevékenységének nem célja, hogy a globalizált szendvicsnek Magyarországon paprikát is kellene tartalmaznia. A globalizált szendvics összforgalma akkor a legnagyobb, ha az mindenütt egyszerű és ugyanaz....

Ezzel szemben a világ bármely pontján levő, akár legapróbb nyelvi és kulturális entitások egyre inkább saját nemzeti identitást követelnek.

Úgy tűnik, mintha a az emberiség egyre globálisabb hiperorganizmusának egyenetlen, hirtelen pubertáló és megzavart növekedésében, a tudás- és bizalomcentrumú információs társadalomba való beérésben az egyes szervek és sejtcsoportok tiltakoznának a homogenizáció ellen. Ha ezt a metafórát elfogadjuk - úgy joggal.

Hová jutunk ugyanis, ha a Leydig sejtcsoportoknak úgy kellene működniük, mint a frontális cortex sejtjeinek? Jóllehet mindkét - néha antagonisztikus érdekű - sejtcsoportnak közös töről ered a vérellátása, és a bennük rejlő DNS szekvenciák is azonosak.....

Eljutottunk tehát addig a kérdésig,

- milyen specifikus, komplex, a történelem viharaiiban evolvál minták és alakzatok mentén fejlődött a magyar nemzeti karakter
- mennyiben volt képes ez a struktúra kollektív intelligens funkciókra és
- hogyan kell ezeknek a régebbi problémák megoldására alkalmas, de részben anakronisztikussá vált kompetenciáknak a világ hatalmas paradigmaváltásában, egy globalizált, bizalom- és tudásorientált, kommunikációs és információs és remélhetőleg erkölcsirányított társadalomban kényszerítő erővel továbbfejlődniük ?

Tudományosan igen ingoványos talajra érkeztünk, a nemzetkarakter mindnyájunk által evidenciaként érzett tényét a társadalomtudományok rendkívül bizonytalanul kezelik, sokan annak létezését is tagadják.

A magyar szociálpszichológiában az ELTÉ-n és az Akadémián is működnek a nemzetkarakterológiával intenzíven foglalkozó kutatások Csepeli és Hunyady professzorok irányítása alatt. A Kopp Mária professzorasszony vezetése alatt működő Magatartástudományi Intézet, és számos más nagynevű interdiszciplináris kutató csoport is kiemelten foglalkozik ezzel a témával.

Közismert tény. hogy

- a Kárpát- medencében élő népek nagy százaléka - mint a keleti gótok, gepidák, szittyák, szarmaták, avarok, szabirok, kazárok és besenyők - régen áldozatául esett e földrajzi átjáróház boszorkánykonyhájának.
- a honfoglalás utáni germán inváziók visszaverése után a nemzet 1241- ben gyakorlatilag megszűnt létezni,
- annak rekonstrukciója után a tizennegyedik század közepétől ellenállt az oszmán nyomásnak, amelynek végül 1526- ban áldozatává vált és négy évszázadra elvesztve függetlenségét,
- azt területe $\frac{3}{4}$ részének és népessége kétharmadának feláldozásával 1919- ben húsz évre visszanyerte.
- 1941- ben hadat üzent egyszerre az Egyesült Államoknak és az « egyensúly kedvéért » a Szovjetúniónak,
- amely utóbbi azután 1989- ig gyarmatosította. Mindezek után,
- túlélve a nemzetközi posztkommunista neoliberais restauráció arrogáns és kleptokratikus magyar változatát,
- 2010- ben eléggé megtépázva, depressziósan, de itt ülünk és a jövőnkönkről gondolkodunk. Magyarul, jóllehet már tanultunk törökül, németül és oroszul, valamint románul, szlovákul és szerbül és a nyugati emigrációban angolul, franciául meg portugálul is, mert ezek a hivatalos, vagy kötelező nyelvek...
- Világszerte 15-17 millióan beszéljük ezt a rendkívül tömör és Európában teljesen idegen nyelvet, amely soha nem vette át a komplikált latin grammatikát.

A legelvetemültebb történelmi elemző sem állíthatja, hogy ez a túlélés az elmúlt évezred zseniális népvézéreinek centrálisan irányított műve...

Nilvánvalóan olyan, a túlélésre és külső ellenségekre fókuszált, rendkívül sikeres kollektív intelligens algoritmusok működtek itt, melyeknek emergens funkcionálása lehetővé tette a humán « raj » önnfentartását.

Ezen sikeres, emergens funkciók mentén és azokkal szoros cirkuláris összefüggésben fejlődött a magyar nemzeti karakter, ne tekintsük tehát az úgynevezett tipikusan magyar tulajdonságokat kesergően rezignatív cinizmussal, mint a magyar irodalom, a társadalomtudományok, a média és a közvélemény azt sajnos sokszor teszik.

A vakmerőség és szabadságszeretet, az ügyes, individuális túlélési dinamikák ötvöződnek ebben a karakterképletben a végtelen bizalmatlan sarcmentalitás elemeivel (minden ami kívül van, csak rosszat akarhat, ami történelmileg igaz).

Széchenyi István „Hitel“ című művében majd kétszáz évvel ezelőtt, történelmi korát messze meghaladva reklamálja a sarcmentalitással szemben a hitel és hitelesség világát, Széchenyi e művét mindenki számára modern kötelező olvasmánynak kellene tekinteni....

- Az ultrarövidtávú nyereségekre orientált magyaros « szalmaláng » mentalitás egy ellenséges környezetben a hirtelen bevetés intelligens zsákmányszerző kompetenciája és egyúttal – Karácsony Sándor szerint – a szükséges passzív és aktív rezisztencia váltakozása.
- A magyar típusú « sültgalamra várás » a magyar történelmi környezetben teljesen érthető passzív és regresszív gyermeki védekezési mód, másrészt a kivárási elv bölcs alakzata, a vak aktivizmus ellentéte is.
- A « panasz kultúra » hazánkban mindmáig epidémiás méreteket öltő elterjedtsége a külső ellenség agresszivitását redukáló, a teljes kizsákmányolást megakadályozó zseniális védekezési forma, hiszen az elégedett embertől van még mit elvenni.
- A kudarcok okait külső körülményekben kereső karaktervonás történelmi tapasztalat, így a múltban adekvát, napjainkban inadequat.
- A külső ellenség által gyakorolt évszázados brutális felelősségrevonás veszélye elképzelhetetlenné teszi az egyéni felelősség fokozatosságát, ezért a büntudati funkció a magyar túlélési algoritmusnak nem kifejezett eleme...
- A « széthúzás » tulajdonsága szintén túlélési kompetencia, hiszen mindenfajta összetartás felkelti a külső hatalom gyanakvó figyelmét és kontrollmechanizmusait.
- A kudarc heroizálása egy kudarcos történelemben összetartó erő, amelynek kapcsán a « nemzetraj » individuumai egymást felismerik, a sikeres individuum leginkább áruló, vagy ellenség ezért mintegy nem « fajazonos »
- A « csodavárás » kompetenciája a történelmileg adekvát bizalmatlansági kultúrát és tapasztalatból eredő sarcmentalitást teszi valamelyest türhetővé.
- Az « etnocentricizmus » a túlélési program kohéziós eleme, az autoritásra való vágy egy kollektívan intelligens rendszer önorganizációs tendenciája aggregációs és rendező pontok kiépítésére.
- A « kisebbségellenesség » funkciója képezte a hiperraj önorganizációs képességének határait, hiszen minden energiáját a külső ellenségre kellett koncentrálnia, belső differenciálódásra nem volt célszerű energiát befektetni.
- Egy bizonyos szervezhetetlenség a túlélési kompetencia alapvető eleme. A kollektív intelligens folyamatokat vizsgáló James Surowiecki a diverzitást, a különbözőséget, a személyes, önálló ítéletképzést tekinti a csoportintelligencia alapvető elemének. Ez számos kísérlettel és modellképzéssel volt bizonyítható, homogén csoportok döntései, paradox módon kevésbé intelligensek, mint a független véleményekből aggregált végeredmények.
- Eltekintve ettől, a külső hatalmak a magyarokat leginkább saját érdekeikből ágyútölteléknek próbálták felhasználni, így a szervezhetetlenség csoportintelligens magatartás volt....

Emiatt az évszázados, emergensen csoportintelligens kompetenciarendszer miatt ülünk ma itt és beszélünk ezen a nyelven. Ennek a kompetenciavilágnak mindennemű keserű és önmarcangoló ostromozása a kollektív nárcisztikus önértékrendszert gyengíti, ráadásul tökéletesen inadekvát, hiszen mint látjuk, ez és csakis ez a nemzeti karakter volt sikeres a túlélésben.

1989- ben azonban, a szocializmus implóziója és az arra következő világszerte végtelen arroganciájú neoliberális győzelmi mámor a külső ellenség megbízható jelenlétére kondicionált magyar túlélési stratégiát alapjaiban rengette meg.

A külső ellenség belülré került, a legutóbbi évtizedben már ügyes cápák garmadája úszott együtt a rajjal, egyes makrelák csodával határosan cápává mutáltak, vagy azokat kiszolgálták, a rajintelligencia legnagyobb részét a hovátartozás paranoid tisztázása foglalta le, feketére és vörösre festett makrelák estek egymásnak...

A posztkommunista káosz polarizációs folyamataira tehát a magyar kollektív intelligencia, épp annak történelmi meghatározottsága kapcsán nem volt felkészülve. Az irányítatlanul megvadult neoliberális tökéáramlás világszerte beláthatatlan nagyságrendű finánciális krízishez vezetett. Ez remélhetőleg a kapitalizmus neoliberális formájának a végét harangozza be. A magyar kollektív intelligenciának és tudati állapotnak is alkalmazkodnia kell ehhez a végtelenül felgyorsult gazdasági és társadalmi evolúcióhoz.

Új paradigmára van tehát szükség, az eddig magas szintre fejlesztett, a túlélés szempontjából bizonyítottan intelligens magyar algoritmusok a tudás- és bizalomcentrumú információs társadalom végtelen születési kínjaiban- anakronisztikussá váltak.

Ennek alapvető eleme a

- *hosszúléjáraúan távlatképző, és az intelligens önorganizációt támogató dinamikus vezetés*
- *a bizalom- és bizalomraméltóság képzése – tehát a Széchenyi féle hitelmentalitás – melynek szinonimája egy bizonyos gazdasági és társadalmi erkölcs -*
- *a tudás és*
- *a magyar és idegennyelvű információs, és kommunikációs hálóképzés*

A kontinensek, népcsoportok és nemzetek globalizált konkurenciájában azok a nemzetek lesznek képesek túlélni és egymással közösen fejlődni, amelyek ezeket a feltételeket magas szintre fejlesztik. Az ösztársadalmi bizalmi funkció megteremtése az új paradigma társadalmi tökéjének legalapvetőbb eleme.

Ebben a fundamentális és egzisztenciálisan életfontosságú változásban mi orvosok nem csak a magyar nép bio-pszicho-szociális egészségéért vagyunk felelősek, hanem annak szociálpszichológiai és tudati fejlődéséért is.

Nekünk, orvosoknak teljesen világos, hogy egy bármennyire komplex élő rendszer akkor működik optimálisan, ha

- a központi globális irányító-folyamatok rendelkezésre bocsájtják az önálló és rendkívül különböző perifériás egységek autonóm működéséhez szükséges optimális feltételeket, és*
- az azok által produkált visszajelentő hurkokon azonnal orientálódva, a periféria önállóságát respektálva ezeket a feltételeket folyamatosan szabályozzák.*

Az általunk ismert emberi szervezet már régen megmutatta, hogyan kell működnie egy hihetetlenül magas kommunikációs szintű, optimálisan irányított demokratikus rendszernek

- A politika átfogó szinteken felelős a szükséges - és nem felesleges - irányítás, a bizalom, a tudás, és a legmagasabb szintű és sebességű szabad kommunikáció fenntartásáért.*
- Az orvos rendkívül hatékony multiplikációs szerepe az individuum szintjén működik. A társadalom semmilyen más csoportjának nincs olyan - az egyes ember szintjén működő - szuggesztív és alakító ereje, mint az orvosoknak.*
- Ennek szerves része az orvosok egymáshoz fűződő bizalmának, koordinációjának, mintegy intelligens rajképzésének fejlesztése, úgy szakmai, mint társadalmi szinten. Ehhez természetesen az is hozzátartozik, hogy a saját bio-pszicho-szociális egészségükhöz szükséges feltételeket a társadalomtól kollektívan elvárják. A hippokrateszi eskü nem interpretálható akként, hogy az orvos legyen a társadalom egyetlen tökéletesen bizalomgerjesztő szereplője és az egyetlen kivétel a társadalom koncentráltan materiális törekvései alól. Úgy sem, hogy az eskü által felvállalt elkötelezettség a működés piaci értékét csökkentve, leginkább társadalmi elismerés devizájában fizetendő, ez abszurdum. Ha az orvos működését a társadalom bizalomgerjesztően honorálja, úgy a paraszolvensnek nem kell további bizalmat vásárolnia és a paraszolvencia jelentősége megszűnik.*
- Amit viszont el kell várjunk magunktól, a kollektív elöljárás a bizalmi funkció emelésében, főleg egy olyan történelmi fázisban, ahol a jelenlegi alacsony bizalmi hányados nem lesz elegendő egy nemzet szociálpszichológiai és gazdasági túléléséhez. A csodavárás ugyanis nem a felnőtt személyiség bizalmi funkciója!*

- A páciensek felé kisugárzott bizalmi funkció elsősorban az orvosi működés hatékonyságával és a beteg-orvos kapcsolat intenzíválásával mélyíthető el. Ennek egyik alapvető eleme az epidémiás méreteket öltő depresszió hatékony kezelése. E feladat megoldása messze meghaladja a pszichiátriai és pszichoterápiás szakágazatok kapacitását, szinte minden gyakorló kolléga közreműködésére szükség van. A rövid-pszichoterápiás módszerek és a modern antidepresszívumok differenciált alkalmazása relatív könnyen elsajátíthatóak, ennek feltétele a legszélesebbkörű orvostovábbképzés további elmélyítése.

A magyar kollektív intelligencia paradigmaváltásának második feltétele a tudás generálása, ami ugyan elsősorban a politika döntő feladata, de a beteg -orvos kapcsolat szintjén rendkívül hatékonyan képviselhető.

- A felnőtt, informált, sorsáért és egészségéért felelős beteg ideálja,
- a gyermeki- regresszív tendenciák relativálása,
- a csodavárás kiméletes feldolgozása,
- a beteg beavatása egy pozitív és egészségorientált orvosi mentalitásba,
- a beteg önbizalmának és önképének rekonstrukciója és
- *összefoglalóan: a problémaorientáltság helyettesítése egy megoldásorientált mentális világgal...*

Mindezek nem ördögös pszichológiai feladatok, hanem a szükséges osztársadalmi fogalomrendszer és a mindennapi beteg-orvos kapcsolat *alapvető elemei.*

Az új paradigma harmadik eleme a hálózatképzés és elektronikus kommunikáció magas szintje.

Korunkban mindenki mindenkivel közelítőleg fénysebességgel tud kommunikálni, így a magyar nyelvű orvostársadalom, és a magyar nyelvű különböző geográfiai egységek intelligens csoporttá válásában a kommunikációs sűrűség és nem populista jelszavak játsszák a döntő szerepet.

A pusztán túlélésre szakosított magyar nemzetkarakter kompetenciarendszere és kollektív intelligens működése csodával határos hatékonysággal szolgált de - renoválásra szorul.

Ha reflexszerűen új külső ellenséget keresve, a neokonzervativizmus és neomarxizmus valami furcsa magyar virtuosus egyvelegével a TÖKÉT mint olyat kiáltjuk ki annak, úgy az gyáva nyúlként menekülni fog. Ez a gyáva nyúl csak legelni szeret, meg szaporodni. Hagyjuk a nyuszikat kis kertünkben nyugton szaporodni, és szabályozzuk okos kerítéssel a mező vadnyúlhordáinak garázdálkodását....

A következő évtized dönti el, mennyire sikerül a bizalom- és bizalomraméltóság, a tudás és a kommunikáció világát tovább elmélyíteni, elsajátítani, professzionalizálni. Csak ezen az úton alakulhat ki a posztmodern magyar kollektív intelligencia, az emergens rajképzés, melyben az egész minőségileg több, mint az elemek összege, és ez az Egész világszerte versenyképes.

Ebben az egzisztenciálisan döntő folyamatban nekünk orvosoknak alapvető szerepünk van.

“Nekünk Mohács kell” mondta a huszadik század egyik legnagyobb költője.

*Teljes respektussal Ady Endre géniusza iránt :
Mohács ne kelljen nekünk!*